

Aldo Maksimov

Noored Saaremaa õpilasleiutajad teenisid eilsel vabariikliku konkursi lõpetamisel kaks teist ja ühe kolmanda koha, lisaks ühe eripreemia. Konkursil osales aga koguni 626 ideed.

Õpilasleiutajate riikliku konkursi parimaid autasustati eile Tallinna teletorni teise korruse kinosaaalis, kuhu poole pealt jõudis austust avaldama ka vabariigi president Toomas Hendrik Ilves.

Sel aastal saatsid noored leiutajad konkursile 626 ideed, mis kõik võiksid realiseerimise korral lahendada kellegi probleeme. Palju oligi väga praktilisi leiutisi.

626 töö hulgast valiti eilsele tunnustusüritusele 15 paremat, nende hulgas ka kaks saarlaste oma - "Staatilise elektriga tolmukoguja mille autorid Kätriin ja Marit Rohulaid KG 4. klassist ning "Võltskirsid", mille mõtles välja Vootele Mets SÜG-i 5. klassist.

Nemad pidid oma tööd auditooriumi ees ka tutvustama. Põhikooli laste jaoks polnud see kindlasti kerge ülesanne - väike esinemiskramp valdas peaaegu kõiki. Esimese auhinnaga kaasnes õdedele kahe peale 300-eurone preemia, teisega Vootelele 350-eurone toetus, kuna ta kuulus vanemasse kategooriasse (hinnati 1.-4. klass, 5.-9. klassi ja 10.-12. klassi).

Vootele võltskirsid

Kuressaare noore linnakodaniku Vootele "Võltskirsid" oli kogu ülejäänu taustal selgelt eristuv idee - põnev näide sellest, millele noor inimene võib oma mõttetööd kulutada, millele pühenduda. Idee sai alguse tõsisest probleemist, et Vootele koduaia lemmikpuu olid aastaid

vallutanud röövlinnud. Ei saanud kirsse, ei saanud rahulikult magada.

"Puu on seitsme meetri kõrgune, võrguga katmiseks liiga kõrge," rääkis Vootele. "Nii mõtlesin, et võiks kasutada lindude enda mõistust - värvida marjad punaseks ja muuta need lindudele vastikuks. Maasikate puhul see idee toimis väga edukalt."

Vootele lisas, et linnud himustavad puu otsas olevad marju rohkem kui maas olevaid, sestap nägi idee ette riputada puu otsa kümnekond võltskirssi, mis pidid süües olema piisavalt lõgased ja vastikud, et varestel-hakkidel-pasknääridel ei tekiks tahtmist uuesti üritada. "Et nad läheksid parem metsa pihlakat või põldmarja korjama, " muigas Vootele. Tema juhendaja oli vanem õde Teele Lember.

Tolmukoguja kulub ära

Õeksed Kätriin ja Marit Rohulaid lähtusid samuti elulisest probleemist. "Staatilise elektriga tolmuoguja on leiutis, mis tõmbab tolmu enda külge, näiteks enne telekaekraanile langemist." Samuti peaks idee toimima kitsastest kohtadest tolmu kogumiseks, ka toataimedelt - need imevad kõvasti tolmu sisse. Seade töötab patareilt Tüdrukute juhendaja on Tiia Volkevitš, keda varemgi juhendajana tunnustatud.

Õed esitasid oma tootetutvustuse kahekesi, pisut takerdudes ja läbisegi. Lõpp läks juba paremini ja tuli ladusalt nagu reklaamimehe jutt. Konferansjee Aare Baumer leidis küll, et moodsad LCD-ekraanid ei kogu tolmu, kuid nägi ideel suuremat rakendust just võlts-toataimedelt tolmu kogujana.

Linnulennult näidati slaidilt ka III preemia teeninud Muhu põhikooli 5. klassi õpilase Markus Andero Grubniku kuuma teraga nuga, mis peaks lahendama jääkapist võetud kõva või lõikamise probleemi. Vajalik seegi.

Energia Avastuskeskuse eriauhinna teenis Kevin Markus Keller KG 1. klassist, kes oli mõelnud

välja vabakäigu energiasalvesti. Kaht viimast auhinnasaajat Tallinnas kohal polnud.

President Ilves ütles, et tal on hea seista leidlike laste ees just sel nädalal, sest Eesti sai teisipäeval kõrge tunnustuse PISA testide eest. "Olgem tänulikud õpetajatele!" teenis suure aplausi.

Ilves lisas: "Meie väiksus on küll sageli meie suur mure, aga oleme selle "probleemi" ületanud enamasti oma nutikusega. Kui ma näen siin nii palju nutikaid noori, olen uhke ja mul pole küll mingit muret meie tuleviku pärast. Lapsed, õppige matemaatikat, loodusteadust, füüsikat, saage insenerideks, teadlasteks, kuid ennekõike olge loovad!"

Õpilasleiutajate riiklikku konkurssi korraldavad Eesti Teadusagentuur, haridus- ja teadusministeerium ning teaduskeskus Ahhaa. Tänavune riiklike preemiate auhinnafond oli 25 950 eurot.

Parimad tööd, parim kool

Noorimas vanuserühmas, 1.-4. klassi õpilaste seas pälvisid esimese preemia Franz Krull (Parksepa keskkool), kes mõtles välja lauamängu väikevennale Sudoku õpetamiseks, ning Sander Laas (Tallinna kesklinna põhikool), kelle "Ilmajope" mõõdab anduri abil väikese lapse kehatemperatuuri ja annab lapsevanemale teada, kas lapsel on külm hakanud.

Keskmise vanuserühma, 5.-9. klassi õpilaste seas olid parimad Anett Kuul-mets (Kuldre kool), kelle "Kiika kurvi foor" aitab kurvi-listel teedel lähenevat autot märgata, ning Danel Leppe-nen (Tääksi põhikool), kes mõtles välja "negatiivse" jalgrattahoidja, mis ei jää ette lumesahkadele. Gümnaasiumiastmes olid parimad Johanna Adojaan (Hugo Treff-neri gümnaasium), kelle "Muusikamängija tervisesportlasele - Pulsic" aitab pulssi mõõtes muusika abil tervisesportlastel hoida õiget treeningtempot, Kren Koosapoeg (Kadrina keskkool), kelle "Valvekarip" on mitmekülgne turvaseade, mida saab kasutada erinevates tingimustes nii bee-bimonitorina kui kaasaskantava valveseadmena, ning Markus Villig (Tallinna reaalkool), kelle juba teoks saanud idee on mTakso süsteem taksotellimuste edastamiseks.

Parima kooli auhinna sai sel aastal Kuldre kool, neile preemiaks 2600 eurot. Parimad vanima vanuserühma leiutajad esindavad Eestit noorte leiutajate olümpiaadil Gruusias, kus Eesti noortel on eelnevatel aastatel väga edukalt läinud, ning esmakordselt ka maailma suurimal rahvusvahelisel noorte teaduskon-kursil Intel ISEF USA-s.